

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 403/2012-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka na neverejnom zasadnutí 22. augusta 2012 prerokoval podanie uvedené na hlavičkovom papieri predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a v jeho mene podpísané „v z. *Lipovský*“ č. k. KP 4/2012-34 z 19. júna 2012 označené ako „*Námietka zaujatosti sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky JUDr. Ľudmily Gajdošíkovej, JUDr. Ladislava Orosza, JUDr. Jána Lubyho*“ vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 3869/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Ústavného súdu Slovenskej republiky Ľudmila Gajdošíková, Ladislav Orosz a Ján Luby nie sú vylúčení z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 3869/2012.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 25. júna 2012 doručené podanie uvedené na hlavičkovom papieri predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) a v jeho mene podpísané „v z. *Lipovský*“ (ďalej len „navrhovateľ“) č. k. KP 4/2012-34 z 19. júna 2012 označené ako „*Námietka zaujatosti sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky JUDr. Ľudmily Gajdošíkovej, JUDr. Ladislava Orosza, JUDr. Jána Lubyho*“ vo veci sťažnosti Miroslava Zuba (ďalej len „sťažovateľ“) proti najvyššiemu súdu vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 3869/2012. Sťažovateľ v tomto konaní namieta porušenie základných práv podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1 písm. a) a c), čl. 6 ods. 1 a 2 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 TdoV 13/2011 a jeho uznesením z 25. januára 2011.

Uvedené podanie navrhovateľa bolo na hlavičkovom papieri predsedu najvyššieho súdu, ktorý bol na ňom podpísaný v zastúpení navrhovateľa.

Navrhovateľ svoju námietku predpojatosti proti sudkyni ústavného súdu Ľudmile Gajdošíkovej v podstatnom odôvodnil tým, že „*v súvislosti s rozhodovaním o ústavnosti voľby predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako členka senátu sa bez využitia opozitného kvóra vyjadrovala aj k mojim odborným schopnostiam pri vedení tejto voľby Súdnu radou Slovenskej republiky. Bola členkou senátu Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý vydal rozhodnutie č. II. ÚS 5/03. V ňom sa na viacerých miestach spochybňuje moja odbornosť a kvalifikovanosť. Z toho vyplýva pre mňa dôvodná obava, že JUDr. Ľudmila Gajdošíková má vytvorené vnútorné presvedčenie o mojich nedostatočných odborných schopnostiach a morálnych hodnotách.*“.

V súvislosti s námietkou predpojatosti vznesenej proti sudcovi ústavného súdu Ladislavovi Oroszovi navrhovateľ vo svojom podaní uviedol, že «*sa vecne prostredníctvom médií opakovane negatívne vyjadril k mojej odbornosti a kvalifikovanosti najmä v súvislosti s legitimitou zastávania funkcie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Z mnohých jeho vyjadrení je možno uviesť napríklad správu vydanú SITA dňa 15. októbra*

2000. L. Orosz uviedol, že „spôsob konania predsedu NS SR Harabina je podľa neho taký, že by bolo v záujme autority sudcovského stavu, aby ho vo funkcii nahradil niekto iný“. V ďalšej správe SITA uviedol: „Harabin mieša jablká s hruškami, a to nielen v podaní na ÚS SR, ale aj pri písaní svojich výhrad osobitnému úradníkovi OSN Paramovi Cumaraswamymu. Harabina možno odvolať aj podľa platného právneho stavu a bude to aj v súlade s Ústavou SR, zdôraznil Orosz.“

Okrem mojich odborných schopností sudca JUDr. L. Orosz spochybnil aj moje osobnostné kvality. V rozhovore pre denník SME 6. novembra 2002 uviedol: „Ja som už počas svojho pôsobenia v ústavnej funkcii poukázal na to, že na čele Najvyššieho súdu by bola vhodnejšia iná osoba, než je Štefan Harabin. K tomuto názoru som dospel na základe činnosti ústavnoprávneho výboru, keď sme veľmi často prichádzali do styku s pánom Harabinom.“

Niektoré črty jeho osobnosti spôsobujú problémy pri riadení takej závažnej ústavnej inštitúcie, akou je Najvyšší súd, a vyslovil aj mnoho pochybných právnych názorov, čo, samozrejme, nie je dôvod na jeho odvolanie z funkcie. Pri výkone tejto funkcie však treba mať určité osobnostné predpoklady a tieto podľa mňa pán Harabin nespĺňa.“».

Námietku predpojatosti vznesenú proti sudcovi ústavného súdu Jánovi Lubymu odôvodnil navrhovateľ skutočnosťou, že vzhľadom na kolegiálnu previazanosť s ostatnými členmi IV. senátu ústavného súdu „možno mať pochybnosť aj o nezaujatosti sudcu JUDr. Jána Lubyho. Tento sudca sa bežne, minimálne v rámci plnenia pracovných povinností stýka s oboma označenými sudcami senátu, vníma ich postoje k subjektom zúčastneným v konaní, teda aj k mojej osobe a je ich postojmi ovplyvňovaný. Daný vzťah už nemožno považovať len za neutrálny, či spoločenský, keď jeho povaha sama osebe vzbudzuje pochybnosti o sudcovej nezávislosti a nestrannosti.“

V závere svojho podania navrhovateľ uviedol: „som predsedom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý je v procesnom postavení v danej veci. Negatívny vzťah menovaných sudcov k mojej osobe existuje nielen ako k fyzickej osobe, ale aj ako k predsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky – teda k štatutárnemu orgánu

sťažovateľa a zároveň predsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý v predmetnej veci rozhodoval. Opodstatnenosť tejto obavy akcentuje aj rozhodnutie ústavného súdu SR z 20. 10. 2010, I. ÚS 352/2010, ktorým senát ústavného súdu vylúčil sudcu ústavného súdu Ladislava Orosza z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom Ústavným súdom SR pod sp. zn. IV. ÚS 345/2009 vo vzťahu k JUDr. Štefanovi Harabinovi...“

Predsedníčka ústavného súdu v zmysle rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2012 predložila podanie navrhovateľa podľa § 28 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním o a postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) I. senátu ústavného súdu na jeho prerokovanie a rozhodnutie.

II.

Podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca je vylúčený z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, k účastníkom konania alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nepredpojatosti.

Podľa § 28 ods. 1 zákona o ústavnom súde účastník konania môže vyhlásiť, že niektorého zo sudcov odmieta pre jeho predpojatosť. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli do začiatku ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť najneskôr na začiatku ústneho pojednávania. Ak dôvody, ktoré vedú k vyhláseniu o odmietnutí sudcu pre jeho predpojatosť, vznikli v priebehu prvého ústneho pojednávania, môže ju účastník konania vyhlásiť bez zbytočného odkladu. Na neskoršie vyhlásenie o odmietnutí sudcu pre predpojatosť sa neprihliada a ústavný súd už o ňom nerozhoduje. Podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak ide o rozhodovanie v senáte ústavného súdu, o vylúčení sudcu pre predpojatosť rozhodne iný senát; odmietnutý člen senátu nehlasuje. Pri rovnosti hlasov rozhoduje hlas predsedajúceho.

Podľa rozvrhu práce ústavného súdu na rok 2012 o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 28 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhoduje prvý senát, ak ide o sudcov štvrtého senátu.

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že existenciu nestrannosti sudcu treba posudzovať podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania konkrétneho sudcu v danej veci, a tiež podľa objektívneho hľadiska, teda zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (III. ÚS 16/00). Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkovi postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť (napr. II. ÚS 71/97, III. ÚS 158/08).

Sudkyňa Ľudmila Gajdošíková k námietke vznesenej navrhovateľom uviedla, že *„Ide o opakované uplatňovanie dôvodu predpojatosti vznesené JUDr. Štefanom Harabinom voči mojej osobe, a preto k argumentom, ktoré uplatňuje v námietke predpojatosti voči mojej osobe, považujem za potrebné opakovane uviesť:*

Nazdávam sa, tak ako som sa už v zásade k obdobnej námietke JUDr. Štefana Harabina o mojej predpojatosti voči jeho osobe opakovane v iných veciach vyjadrila, že takto formulovaná námietka predpojatosti nemá opodstatnenosť.

Ja osobne som sa k odborným kvalitám a morálnym hodnotám predsedu najvyššieho súdu nikdy nevyjadrovala a neviem, z akého zdroja získal tieto informácie a použil ich ako argument mojej predpojatosti voči jeho osobe. Napokon, v rozhodnutí označenom predsedom najvyššieho súdu sa žiadne hodnotenie jeho odborných schopností a morálnych hodnôt, na ktoré poukazuje, nenachádza. Toto rozhodnutie ústavného súdu je verejne prístupné a každý sa o tom môže presvedčiť.

Rovnako neviem, z akého zdroja získal predseda najvyššieho súdu v súvislosti s rozhodnutím sp. zn. II. ÚS 5/03 informácie o výsledku tajného hlasovania jednotlivých členov senátu. Je nepochopiteľné, prečo chápe predseda najvyššieho súdu využitie separátneho vóta (v námietke používa termín opozitného kvóra) a jeho zverejnenie ako svoju povinnosť, a nie ako právo, ktoré je mi priznané podľa § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov a jeho nevyužitie používa ako argument pri uplatnení mojej predpojatosti voči nemu.

Vzhľadom na to, že mám vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 3869/2012 ako predsedníčka IV. senátu a sudkyňa spravodajkyňa v danej veci rozhodovať, oznamujem, že námietku predpojatosti uplatnenú predsedom najvyššieho súdu považujem za nedôvodnú a oznamujem, že som spôsobilá a pripravená rozhodovať v predmetnej veci objektívne a nezaújato.“.

Sudca ústavného súdu Ladislav Orosz k námietke predpojatosti podanej navrhovateľom uviedol, že „JUDr. Štefan Harabin odôvodňuje námietku predpojatosti proti mojej osobe vznesenú v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 3869/2012 v zásade identickým, resp. porovnateľným spôsobom ako všetky ďalšie dosiaľ uplatnené námietky predpojatosti smerujúce proti mojej osobe (napr. vo veciach vedených pod sp. zn. IV. ÚS 75/09, sp. zn. II. ÚS 340/09, sp. zn. IV. ÚS 345/09, IV. ÚS 479/2011, sp. zn. PL. ÚS 92/2011, sp. zn. PL. ÚS 93/2011, sp. zn. Rvp 449/2011, sp. zn. Rvp 3307/2011, sp. zn. Rvp 4053/2011, sp. zn. IV. ÚS 85/2012, sp. zn. IV. ÚS 138/2012, sp. zn. Rvp 2069/2012); podstata jeho argumentácie spočíva v tvrdení, že som sa v minulosti (ako poslanec Národnej rady Slovenskej republiky) viackrát negatívne vyjadroval prostredníctvom médií k jeho odbornosti a osobnostným kvalitám, čo zakladá jeho obavy z toho, že aj v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 3869/2012 budem k jeho osobe, resp. najvyššiemu súdu, ktorý ako štatutárny orgán zastupuje, pristupovať negatívne. Vo všetkých uvedených veciach som na ním uplatnené námietky predpojatosti reagoval svojimi vyjadreniami, na ktoré v podrobnostiach v záujme hospodárnosti odkazujem aj v tomto prípade a na tomto základe konštatujem, že voči mne uplatnenú námietku predpojatosti

považujem za nedôvodnú a som vo veci vedenej pod sp. zn. Rvp 3869/2012 pripravený rozhodovať objektívne a nestranne.“.

Sudca Ján Luby k námietke vznesenej navrhovateľom vo svojom vyjadrení uviedol: *«Nie sú mi známe žiadne dôvody uvedené v § 27 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov..., pre ktoré by mohli vzniknúť pochybnosti o mojej nepredpojatosti (nemám žiadny vzťah k predmetnej veci, jej účastníkom, ani k ich zástupcom), a preto sa necítim sa byť predpojatý vo veci a rozhodovať o nej.*

K vzneseným námietkam v časti smerujúcej voči mne uvádzam, že JUDr. Štefanom Harabinom namietaný kolegiálny vzťah (údajná „pracovná kolegiálna previazanosť“) s ostatnými členmi senátu IV. ÚS ani tvrdené „vnímanie ich postojov k subjektom zúčastneným v konaní“ založené na jeho domnienkach nemôžu podľa môjho názoru predstavovať relevantné dôvody na moje vylúčenie z výkonu sudcovskej funkcie v predmetnej veci a nemožno z nich vyvodit', že by boli spôsobilé mať vplyv na moje nestranné rozhodovanie.»

Hoci sa úprava vylúčenia sudcu v základných rysoch zhoduje s úpravou obsiahnutou v iných procesných predpisoch, v jednotlivých typoch konania pred ústavným súdom však môžu nastať situácie, na ktoré nemožno celkom mechanicky aplikovať poňatie nestrannosti a nepredpojatosti, tak ako je uplatňované (i) v konaniach, ktorých predmetom je ochrana individuálnych subjektívnych práv (tak to je napr. pri abstraktnej kontrole právnych noriem), alebo (ii) v konaniach, kde je postavenie účastníka konania (jeho zástupcu) iné ako v klasickej procesnej schéme účasti (pozri napr. § 21 ods. 1, 3 a 4, § 49 a § 51 zákona o ústavnom súde). V okolnostiach danej veci navyše podpísaná osoba („v z. Lipovský“) celkom zjavne nekorešponduje s osobou JUDr. Štefana Harabina.

Po preskúmaní podnetu navrhovateľa I. senát ústavného súdu nezistil také skutočnosti, ktoré by podľa § 27 ods. 1 zákona o ústavnom súde viedli k vylúčeniu

uvedených sudcov z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 3869/2012. Ústavný súd aj v iných prípadoch nepripustil námietky navrhovateľa podobného charakteru (III. ÚS 30/2012, III. ÚS 560/2011, III. ÚS 501/2011). Výrokom svojho rozhodnutia preto vyslovil, že sudcovia ústavného súdu Ladislav Orosz, Ludmila Gajdošíková a Ján Luby nie sú vylúčení z výkonu sudcovskej funkcie v konaní vedenom ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 3869/2012.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2012